

*Türkiye Dışındaki
Türk Edebiyatları
Antolojisi*

4

**Azerbaycan
Türk Edebiyatı**

KÜLTÜR BAKANLIĞI

8U(myp)
T-88

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI / 1481
Türk Dünyası Edebiyatı Dizisi / 32

Başlangıcından Günümüze Kadar
TÜRKİYE DIŞINDAKİ
TÜRK EDEBİYATLARI ANTOLOJİSİ
(Nesir - Nazım)

4

Azerbaycan Türk Edebiyatı

IV

T. C. KÜLTÜR BAKANLIĞI
Yayımlar Dairesi Başkanlığı
ÜCRETSİZ DAĞITIM İÇİNDİR
S A T I L M A Z

2/6194

Kültür Bakanlığı

Ankara

Kültür Bakanlığı, 1993 / Ankara

ISBN 975-17-1263-7 (takım)

ISBN 975-17-1267-X

Kapak ve kapak yan kağıdı kompozisyonu : M. Haluk Güçlü

Yayımlar Dairesi Başkanlığı'nın
30.11.1992 tarih ve 928.2457 sayılı
makam onayı gereğince ilk defa
3.000 adet bastırılmıştır.

Dizgi : Norm Dizgi, 425 80 26, Ankara
Baskı : Polat Ofset Matbaası, 501 62 56, İstanbul

**Başlangıcından Günümüze Kadar
TÜRKİYE DIŞINDAKİ TÜRK EDEBİYATLARI
ANTOLOJİSİ**

**Proje Yöneticisi ve Genel Redaktör
NEVZAT KÖSOĞLU**

**Genel Danışmanlar
PROF. DR. A. BİCAN ERCİLASUN
DR. YAVUZ AKPINAR**

**Bu Cildi Hazırlayanlar
Azerbaycan XIX-XX. Yüz Yıl Türk Edebiyatı
(1920'ye kadar)
PROF.DR. VİLAYET MUHTAROĞLU**

**Bu Bölümü Bugünkü Türkiye Türkçesine Aktaranlar
DR. RIDVAN ÖZTÜRK
DR. ALİ DUYMAZ
FİLİZ KILIÇ
AYSUN SUNGURHAN**

**Azerbaycan XX. Yüz Yıl Yakın Dönem Türk Edebiyatı
(1920'den Günümüze Kadar)
PROF.DR. YAŞAR VAHİDOĞLU QARAYEV**

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
Azerbaycan XIX-XX. yy Türk Edebiyatı (1920'ye kadar) (Devam)	
Giriş.....	13
Heyran Hanım.....	15
Endelib Qaracadağı.....	20
Zikri Erdebilî.....	24
Seyid Ebulqasım Nebatî.....	28
Naci Ebülhesen Râcî	35
Hacı Mehdi Şükühî.....	39
Mehammed Bağır Halhalî.....	44
Mehammedemin Dilsûz.....	48
Hacı Rıza Serraf.....	51
Mirze Elihan Le'li.....	54
Mehammed Hideçi	58
Bayrameli Abbaszâde (Hammal).....	62
Mirze Eli Mœ'üz Şebüsterî.....	66
Şeyh Mehammed Hıyabani	71
Kitabiyat	74
Azerbaycan XX. yy Türk Edebiyatı (1920'ye kadar)	
Giriş.....	79
Mirze Elekber Sâbir.....	83
Firudinbey Köçerli	124
Reşidbey Efendiyev	130
Alibey Hüseyinzâde Turan.....	135
Sultan Mecid Genizâde	147
Celil Memmedquluzâde.....	153
Ahmet Ağaoğlu	172
Neriman Nerimanov	180
Ebdürrehim Haqverdiyev.....	192

Ömer Faiğ Nemanzâde	203
Memmed Seid Ordubadi	210
Abbas Sehhet	217
Süleyman Sani Axundov	232
Eli Nezmi.....	237
Mehemmed Hâdi	240
Eligulu Gemküsar	257
Eliabbas Müznib.....	260
İbrahim Musabeyli.....	264
Abdulla Şaiq	267
Hüseyn Câvid.....	276
Abdulla Sur.....	294
Abdullabey Divanbeyoğlu	298
Memmed Emin Resûlzâde.....	301
Üzeyir Hacıbeyli.....	310
Yusif Vezir Çemenzemini	322
Ehmed Cavad	332
Tağışahbazi Simurg	340

Azerbaycan XX. yy Yakın Dönem Türk Edebiyatı (1920'den günümüze kadar)

Önsöz	347
Seyid Hüseyin.....	362
Elağa Vahid.....	368
Cefer Cabbarlı.....	372
Süleyman Rehimov	382
Memmed Arif	386
Osman Sarıbelli	391
Semed Vurğun.....	397
Elekberzâde Ebulhesen	405
Süleyman Rüstem	411
Memmed Rahim.....	415

Önsöz

Dünyamız, olağanüstü hızlı değişimlerin yaşandığı bir dönemden geçmektedir. Türkiye, bu hızlı değişimlerden en çok etkilenen ülkelerden biri olmuştur.

Yıllar yılı iletişim kuramadığımız, ortak köken ve değerlere sahip olduğumuz ülkelerle buluşmanın, tanışmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Yüzyıllarca ayrı topraklarda yaşamalarına karşın, birbirlerini unutmayan karşılaştıklarında birbirlerini anlamakta güçlük çekmeyen ve sevgi ile kucaklaşan yeni toplumların, ortak dilleri ve kültürel değerleri sayesinde aralarındaki dostluk bağlarını sonsuza kadar perçinleyeceklerine yürekten inanıyorum.

Dil, kültürün ifadesidir. Kültür de insanlığın doğayı egemenliği altına alma savaşıdır, yaşam biçimidir. Dilimizin sürekliliği, yüzlerce yıl önce ayrı düştüğümüz kardeş uluslarla bizi kısa zamanda birleştiren en önemli etken olmuştur. Dildeki bütünleşme, görünmeyen ama pek çok değerle, yaşamla, özgürlükle dolu olan bütünleşme, derin, sessiz ve etkin kültür kapılarını bize en hızlı biçimde açacaktır.

Kültür Bakanlığı olarak Türk kökenli halkların alfabelerinde, yazı dillerinde ve yazı kurallarında ortak noktaları yakalamak, işlemek ve bunu Türk dünyasına sunmakla da yükümlü olduğumuzun bilincindeyiz. İşte bu düşünceden hareketle başlattığımız projenin birinci aşaması olan "Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü" tamamlanmış ve tüm Türk dünyasının hizmetine sunulmuştur.

"Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi" projenin ikinci aşamasını oluşturmaktadır. Bu antoloji ile Türk dilinin çeşitli lehçe ve şivelerinin yüzyıllar boyunca ortaya koydukları zengin ürünleri nazım ve nesir olarak bir antoloji çerçevesinde toplamayı amaçladık.

İnsanların birbirlerini daha iyi tanımaları, daha iyi anlamaları ancak birbirlerinin kültürleri hakkında bilgi sahibi olmaları ile olasıdır. Bunu sağlayacak en sağlıklı yollardan biri ve kanımca en önemlisi edebiyattır. Türk edebiyatlarının karşılaşması tüm Türk dünyasının birbirini okumasına tanınmasına yardımcı olacağı gibi aynı zamanda Türkçenin de şahlanışı olacaktır.

Bu antoloji ile ortaya koyacağımız edebiyat ürünleri incelendiğinde, çok uzun yıllar birbirlerinden kopuk olmalarına karşın Türk dünyasındaki insanların acılarının, sevinçlerinin, beklentilerinin ortaklığına, benzerliğine tanık olacaksınız.

İşte bugün milyonlarca Türk insanını sıcak ve içten duygularla birbirlerine kenetleyen bu yürektir. Bu ortak Türk kültür coğrafyasının gönüllerde yaşattığı gizli hazinenin meydana çıkışıdır. Muhteşem Türk kültür hazinesinin işlenmesi, zenginleşmesi ve evrensel kültüre katkıda bulunması için çaba göstermek, bilim adamlarımıza, araştırmacılarımızla, yazarlarımıza daha doğrusu, duyan, düşünen ve eli kalem tutan tüm insanlarımıza düşen yüce bir görevdir.

Biz geniş Türk kültür coğrafyasından toplanan bu binlerce duygu ve düşünce çiçeğinin, en kısa zamanda sevgi, barış ve kardeşlik şafağında tüm dünya insanlarına gülümseyeceğine inanıyoruz.

D. Fikri SAĞLAR
Kültür Bakanı

**Azerbaycan
XIX-XX. yy. Türk Edebiyatı**

(1920'ye kadar)

(Devam)